

ІНСТИТУТ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Україна 02096 Київ, вул. Крупської 8
тел/факс: +(380) 44 **566 1534**; 566 3085

Для листування:

а/с № 50, м. Київ - 96, 02096

е-mail: info@imi.org.ua

р/р 26008060256277

Печерська філія «Приватбанку»,
м. Київ, МФО 300711

www.imi.org.ua

INSTITUTE OF MASS INFORMATION

8, Krupskoi str., Kyiv, 02096, Ukraine
tel/fax: +(380) 44 **566 1534**; 566 3085

post office:

box № 50, Kyiv-96, 02096

е-mail: info@imi.org.ua

Acc. No. 26008060256277

«Privatbank» Pechersk branch, Kyiv
Bank identifier code 300711

БАРОМЕТР СВОБОДИ СЛОВА

Липень 2011

Розділи:

- [Кількісні показники](#)
- [Експертна думка](#)
- [Головні події](#)
- [Хронологія подій:](#)

[Нові елементи про вбитих та зниклих журналістів](#)

[Арешти, затримання](#)

[Побиття, напади, залякування](#)

[Перешкоджання у виконанні професійної діяльності](#)

[Судові позови до ЗМІ та журналістів](#)

Барометр готується [Інститутом Масової Інформації](#) за підтримки [National Endowment for Democracy](#) з 2001 року. Архів барометрів дивіться [тут](#).

Редактор випуску Оксана Синицька: oksana@imi.org.ua

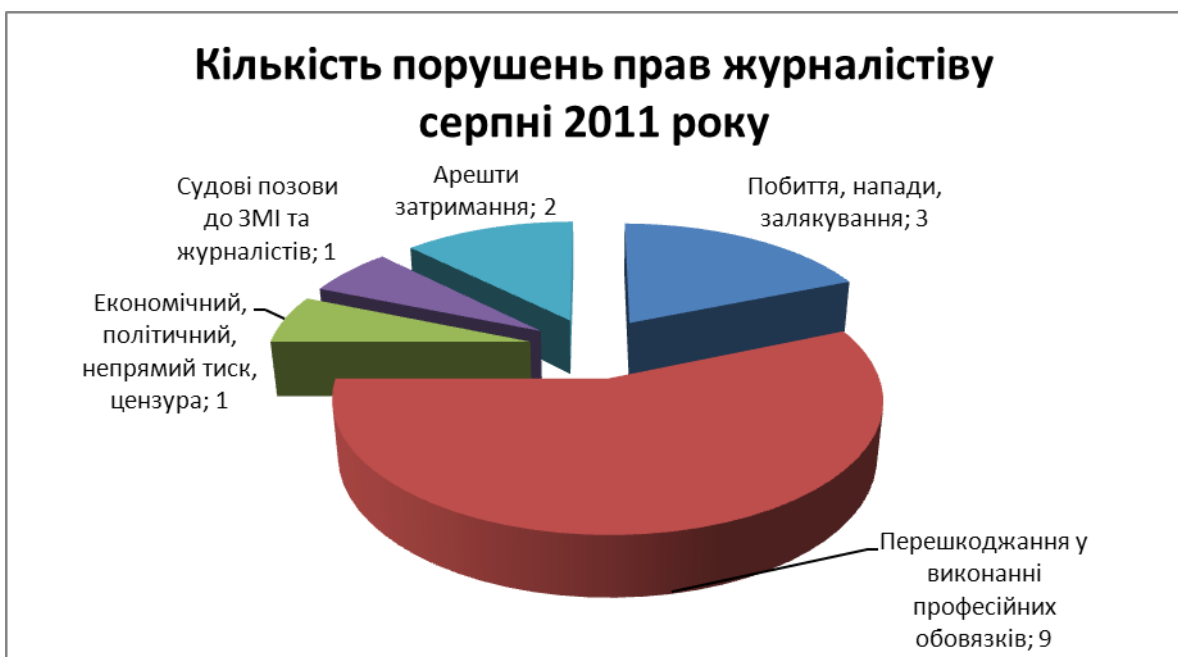
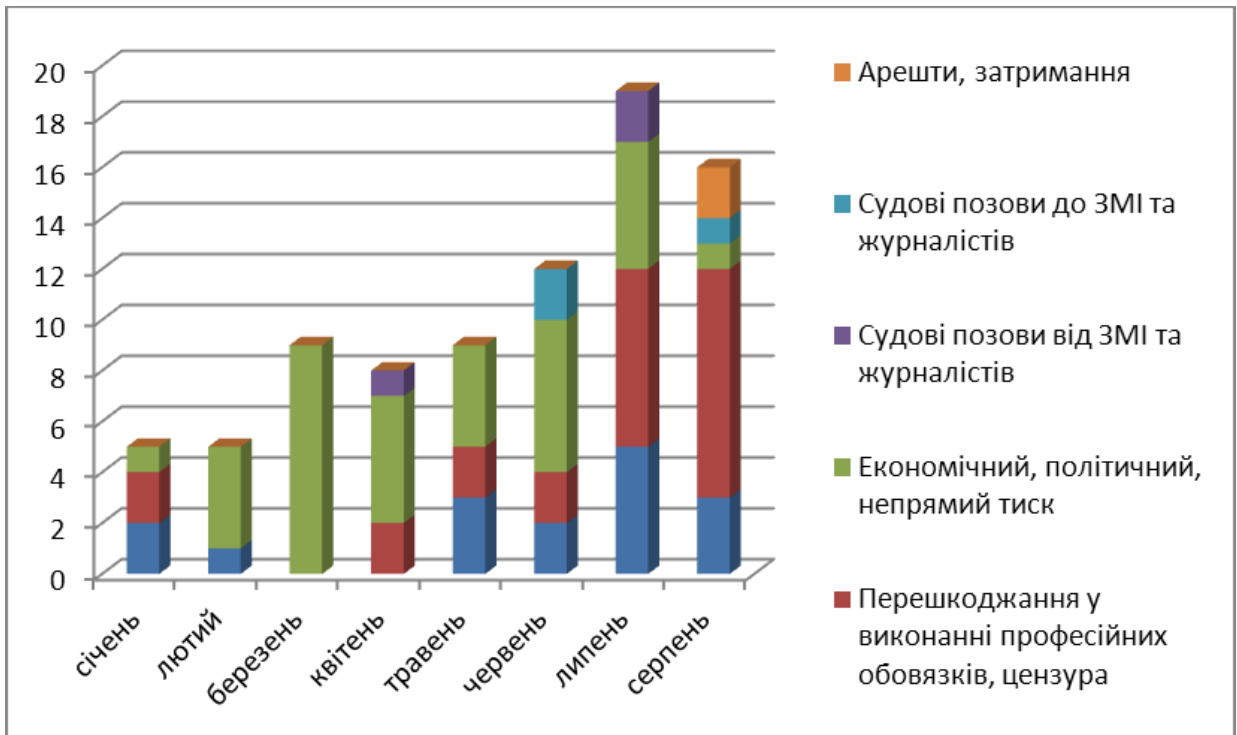
Нагадуємо, що Інститут Масової Інформації надає безкоштовну юридичну підтримку представникам ЗМІ, щодо захисту їх професійних прав.

Телефон гарячої лінії для повідомлень фактів порушень та отримання

юридичних консультацій **044-566-15-34** Голова юридичного відділу ІМІ

Роман Головенко: roman@imi.org.ua

Кількісні показники

Експертна думка

Серпень, незважаючи на відпустковий період, відзначився декількома резонансними справами. Екс-керівник спостереження Олексій Пукач у суді визнав, що особисто вбив Гонгадзе та назвав Кучму, Литвина і Кравченка як замовників цього резонансного вбивства. Проте, проблемою є закритість судового процесу над Пукачем, внаслідок чого суспільний резонанс довкола справи Гонгадзе є штучно заниженим.

Святкування Дня незалежності у цьому місяці суттєво відбилося на барометрі. Однобічне висвітлення подій у День незалежності, замовчування і спотворення подій на опозиційних мітингах цього дня дозволяють знову говорити про жорстку цензуру влади та власників на загальнонаціональних каналах.

Також в цьому місяці вперше за рік зафіксовані випадки затримання журналістів. Журналістів ТВІ близько чотирьох годин утримували люди в масках та з автоматами, які не мали посвідчень правоохоронних органів. Обидва випадки затримування закінчилися звільненням журналістів з- під варти без пояснення вагомих причин затримання.

Все це свідчить про те, що ситуація зі свободою преси в Україні є складною і постійно демонструє тенденції до погіршення.

Головні події

30.08.2011. Екс-керівник спостереження Олексій Пукач у суді визнав, що особисто вбив Гонгадзе та назвав Кучму, Литвина і Кравченка як замовників цього резонансного вбивства [Детальніше](#)

18.08.2011. В Донецьку міліція затримала трьох кореспондентів та громадських діячів, що проводили відео зйомку кортежа Президента України Віктора Януковича [Детальніше](#)

26.08.2011. Двох журналістів телеканалу ТВі затримали у Дніпровсько-тетерівському лісництві невідомі люди в масках та з автоматами. Як відомо ця територія контролюється Президентом Віктором Януковичем [Детальніше](#)

1.08.2011 Невідомі здійснили підпал квартири журналіста, головного редактора інтернет-газети «Новини Донеччини», голови правління Донецької обласної громадської організації «Донецький інститут інформації» Олексія Мацуки [Детальніше](#)

26.08.2011. Новини телеканалу Euronews про Україну українською мовою суттєво відрізняються від англомовних. Як можна побачити з тексту про святкування Дня Незалежності України - українська служба редагує їх на користь президента України Віктора Януковича [Детальніше](#)

Хронологія подій

Нові елементи про вбитих та зниклих журналістів

Справа Гонгадзе

15.08.2011. Захист вдови Мирослави Гонгадзе просить провести експертизу, яка б чітко вказала наявність державної таємниці в обвинувальному висновку у справі Олексія Пукача.

Відповідне клопотання подала на засіданні суду в понеділок адвокат Мирослави Гонгадзе – Валентина Теличенко.

"Перш ніж оголошувати обвинувальний висновок та подання, які мають гриф секретності, прошу провести експертизу експерта з питань державної експертизи, який би чітко вказав фрагменти обвинувального висновку та подання, що містять державну таємницю з метою їх подальшого виключення або усунення для ознайомлення потерпілої з рештою тексту", - сказала Теличенко.

За словами адвоката, вдова Гонгадзе не вважає за необхідне просити Україну про надання їй допуску до держтаємниці, оскільки постійно проживає в США.

Вона також "не заперечує, щоб частину доказів у справі, які містять гриф секретності, суд досліджував у закритих засіданнях без її участі".

Тим не менше, вона б хотіла мати можливість ознайомитися з обвинувальним висновком та поданням прокурора про закриття кримінальної справи щодо Юрія Кравченка, оскільки саме з цими документами визначено формулу обвинувачення, за межі якого суд не може вийти.

У клопотанні також нагадується про існування практики проведення експертиз обвинувального висновку на предмет наявності держтаємниці перед його оголошенням, зокрема йдеться про справу за обвинуваченням Протасова, Поповича та Костенка, які безпосередньо здійснили убивство Георгія Гонгадзе.

За словами Теличенко, зараз суддя вирішує чи задовольняти клопотання.

Представник потерпілої також повідомила, що зв'язувалась з Мирославою Гонгадзе, яка погодилася, щоб на етапі дослідження обвинувального висновку на предмет державної таємниці засідання відбувалися без її участі.

18.08.2011. Мирослава Гонгадзе звинувачує Печерський суд Києва у незаконних рішеннях і заявляє про намір знову звертатись до Європейського суду з прав людини, щоб захистити своє право на справедливий суд. Вдова вбитого журналіста Георгія Гонгадзе також повідомила, що її не запросили на судові засідання у справі Пукача. Відповідне клопотання вносила її представниця Валентина Теличенко.

Сьогодні у Києві має відбутися чергове засідання суду у справі вбивства Георгія Гонгадзе. Суд продовжить читати обвинувальний висновок экс-главі Департаменту зовнішнього спостереження МВС України Олексію Пукачу. Напередодні суд заслухав третину зі 150 сторінок висновку.

Також Мирослава Гонгадзе висловила припущення, що суд під тиском Генеральної прокуратури прикрити всі недоробки слідства. "Суд, можливо, під тиском, можливо, Генеральної прокуратури, намагається прикрити всі недоробки, які здійснило слідство у процесі розслідування. Їх надзвичайно багато. Треба проводити додаткове слідство. Суд просто намагається прикрити ці недоробки. "

31.08.2011. Екс-керівник спостереження Олексій Пукач у суді назвав прізвища замовників убивства журналіста Георгія Гонгадзе.

Про це розповів журналіст Олексій Подольський, потерпілий у справі Гонгадзе, у вівторок в інтерв'ю журналістам після засідання суду.

"Він назвав. Він чітко сказав, що це Кучма. Він назвав Литвина і Кравченка. Зараз в кінці ці прізвища назвав", - розповів журналіст.

"Він казав: після того, як я вбив Гонгадзе, він поїхав, зустрічався з замовниками вбивства. На цій зустрічі був Литвин. І його представили Литвину: це той самий хлопець, начальник нашої розвідки, який вивіз і вбив Гонгадзе. На що Литвин сказав: я знаю", - розповів Подольський.

"І Кравченко запевняв Литвина, що він відданий президенту і виконає будь-який наказ. І Литвин все при цьому кивав головою", - процитував Пукача журналіст.

"Там був Джига і Фере", - додав Подольський.

Справа Кліментєва

16.08.2011. Редактора харківської газети «Новий стиль» Василя Кліментєва міг вбити в Росії чечен.

«Згідно з тією версією, яку планують озвучити в міністерстві, Кліментєв готував сенсаційне викриття, а тому попросив Козаря (екс-співробітника міліції) заховати його на певний час», - говорить співрозмовник в харківській міліції.

Як розповідає правоохоронець, Козар відвіз його до Белгородської області, до знайомого чечена. Одного разу під час розпивання спиртних напоїв між чоловіками сталася сварка: Кліментєв назвав господаря будинку звіром, а той у відповідь вдарив журналіста, через що він впав і вдарився головою об кут стола. Після цього чоловіки випили мирову, а на ранок чечен знайшов гостя мертвим: «Не придумавши нічого кращого, засунув його тіло в бочку, заварив її і сховав», - додав він.

Джерело у міліції наполягає на тому, що дану версію зрежисували, щоб закрити цю справу скоріше, а не шукати винуватих: «Насправді в цьому замішані високопосадовці харківського УВС. Зараз справу відведуть від них, покараний ніхто не буде», - сказав правоохоронець.

У свою чергу в МВС запевнили, що такої версії ніколи не розглядали: «Все це більше схоже на казку, ми ніколи не відпрацьовували таку версію. Хтось може спеціально її запускати, щоб отримати якісь дивіденди. Більше того: у цій справі нам навіть не доводилося бувати за кордоном, у тому числі в Росії. І допомоги у наших колег-сусідів ми не просили - не було такої необхідності», - сказав заступник міністра МВС Василь Фаринник. Він запевнив, що незабаром

правоохоронці зможуть назвати прізвища підозрюваних і навіть організаторів - чекати залишилося якщо не кілька днів, то тижнів.

Арешти, затримання - 2

18.08.2011. В Донецьку міліція затримала трьох кореспондентів та громадських діячів, що проводили відео зйомку кортежа Президента України Віктора Януковича.

Як повідомив голова громадської організації «Союз обманутих вкладчиків» Дмитро Верзілов, сьогодні вранці він і кореспонденти місцевих сайтів «НГО», «Кордон» і «Агенція журналістських розслідувань» - знаходились на зупинці біля дороги, що веде до аеропорту. Коли Президент проїхав мимо журналісти почали знімати кортеж на відеокамеру. У цей момент до них підійшли співробітники міліції і попросили пройти з ними «для встановлення особи».

Через чотири години журналістів відпустили не пояснивши навіть підстав затримання

26.08.2011. Двох журналістів телеканалу ТВі затримали у Дніпровсько-тетерівському лісництві, яке контролюється президентом Віктором Януковичем.

Як повідомив один з затриманих Дмитро Гнап, вони поїхали до лісництва на човні. Однак, коли вони підпливли до зони, де розташовані "красиві будинки, схожі на частину Сухолуччя "Острів", до них підпливли люди в масках, які взяли їх на буксир.

"Люди в масках у формі "Беркуту", які не представились, вихопили в нас швартового і повезли нас невідомо куди, в напрямку Київського водосховища", - повідомив Гнап.

Він нагадав, що згідно з законодавством України вхід до лісництв в Україні є вільним.

"Нам пояснили, що нас затримали, бо в нас немає прав на гумового човна. Натомість один сержант "Беркуту" обмовився, що ми перетнули заборонену зону", - розповів Гнап.

Він відзначив, що перед поїздкою журналісти перевірили, що на цій території немає заборонених зон, не мешкають офіційні особи.

"Це територія, відчужена "Будинком лісника", який є одним з власників земель "Межигір'я", - нагадав журналіст.

Заступник генерального директора ТВі Наталя Катеринчук уточнила, що затримано двох співробітників ТВі - журналіста Дмитра Гнапа та оператора Михайла Бражника, а також керманіча гумового човна, який вони орендували.

«Вони виконували редакційне завдання - знімали сюжет про лісництво», - зазначила пані Катеринчук.

За її словами, журналісти виїхали на зйомки з редакційними посвідченнями та орендували гумовий човен. На території лісництва на воді до них підплив човен з озброєними людьми в масках, які не представилися і взяли їх на буксир. Коли вони відбуксировували човен журналістів до берега, то назвалися представниками громадської організації «Рубіж».

Телеканал ТВі звернувся до ГУ МВС у місті Києві, де вже прийняли їхню заяву, а також до Вишгородської прокуратури, щоб вони дали правову оцінку і розібралися в ситуації.

Згодом журналістів відпустили, повідомивши, що затримали їх через відсутність документів на гумовий човен

Побиття, напади, залякування - 3

1.08.2011Невідомі здійснили підпал квартири журналіста, головного редактора інтернет-газети «Новини Донеччини», голови правління Донецької обласної громадської організації «Донецький інститут інформації» Олексія Мацуки. Це сталося 31 липня 2011 року близько 14-ї години дня.

Олексій Мацука підтвердив, що невідомі підпалили його квартиру. Двері приміщення хтось підпер важкими мішками, щоб ніхто не міг покинути приміщення, що горить. Палії залишили біля дверей похоронний вінок з надписом «Олексію Віталійовичу від скорботних друзів і подруг». Під час підпалу Олексія в квартирі не було.

«Я вже написав заяву в обласну прокуратуру, міліцію, а також в СБУ. До кінця дня мені пообіцяли повідомити за якою статтю буде порушена кримінальна справа" - сказав в коментарі ІМІ пан Мацука.

За словами Олексія, він пов'язує цей підпал із журналістською діяльністю, але не виключає також і свою громадську діяльність. "Я писав в газеті ряд статей про життя чиновників, про їхні доходи, джерела фінансування. А це може не подобатися владі" - сказав він.

За фактом підпалу дверей квартири донецького журналіста Олексія Мацуки порушено кримінальну справу по ч.1, ст. 296 УК України – «Хуліганство». Про це повідомляє Відділ зв'язків з громадськістю ГУ МВС України в Донецькій області.

Київська незалежна медіа-профспілка вимагає негайного розслідування справи із замахом на вбивство донецького журналіста Олексія Мацуки.

Наразі ніяких просувань у справі немає.

1/08/2011 31 липня був обстріляний з пневматичної рушниць вертоліт, що належить дніпропетровському журналістові й адвокату Борису Філатову, повідомляє центр громадських зв'язків УМВС у Дніпропетровській області.

За інформацією міліції, вночі до чергової частини Дніпропетровського райвідділу УМВС в Дніпропетровській області надійшло повідомлення про те, що з пневматичної зброї було обстріляно вертоліт AS-350, що належить Борису Філатову.

Борис Філатов знаходився у вертольоті. Однак слідством встановлено, що близько 17:30 вилетів пілот з Дніпропетровська в Підгородне, де його чекав Філатов. «Заходячи на посадку, пілот побачив, як з сусідньої ділянки чоловік направив у бік вертольота гвинтівку. За словами пілота, у зв'язку з шумом від вертольота він нічого не чув, але коли приземлився і заглушив двигун, почув дзвінкі звуки, які надходили з боку кабіни вертольота і зрозумів, що це рикошет від куль», - зазначено у повідомленні.

Кулі пробили лопать, обшивку двигуна, залишили сліди на захисному покритті корпусу.

Після події пан Філатов з пілотом повернулися на вертольоті до Дніпропетровська.

Наразі, особу невідомого, який з пневматичної гвинтівки зробив декілька пострілів по гелікоптеру, пошкодивши фарбу на обшивці, встановлено. Міліція вживає заходи для його затримання та вилучення зняряддя злочину. За цим фактом слідчим відділом Дніпропетровського райвідділу міліції вирішується питання про порушення кримінальної справи за ст. 296 «Хуліганство» Кримінального кодексу України, повідомляє Телекритика.

Стрілянину з рушниці начебто відкрив господар сусіднього з посадочним майданчиком домоволодіння Мирон Сосновський.

Сам Борис Філатов подію не коментує, але не виключає, що вона може бути пов'язана з його професійною діяльністю.

10.08.2011. 10 серпня, міліція побила харківського журналіста газети "Наша жызнь" Дениса Корнева. Про це повідомляє в своєму блозі на "Українській правді" Арсен Аваков.

Інцидент стався в Харкові біля пам'ятника Леніну, де проходило пікетування на захист прав звільнених працівників Харківського "Горелектротранса". Коло 23.40 вечора до пікетувальників підїхали близько 10 працівників міліції, яких очолював начальник охорони сектора громадського порядку Володимир Чугаєвський.

За словами свідків першим під руки міліціонерам попався один з учасників акції Сергій Четверіков, якого силоміць намагалися заштовхати в машину. Потім настала черга журналіста газети "Наша жызнь" Дениса Корнева. Чугаєвський застосував до нього прийоми рукопашного бою. В результаті журналіст отримав серйозні травми і йому була викликана швидка допомога. Лікарі, що приїхали, констатували у нього чисельні удари в області грудної клітки, зсув шийних хребців і підозру на струс мозку.

Як розповів один із очевидців пікетування в коментарі ІМІ, що під час сутички Денис просто потрапив під "гарячу руку" міліціонера. Харківська міліція каже, що вони не мали ніяких претензій до Корнева, а займалися правопорядком у місті.

Перешкоджання у виконанні професійних обов'язків, цензура - 9

3.08.2011. На засідання Котовської міської ради 28 липня не пропустили знімальну групу ТРК «Приморье», аргументуючи це тим, що журналісти мають підійти до мера за добу до початку заходу і зареєструватись. Знімальна група приїхала на засідання за годину до його початку.

«Не дуже пощастило і тим журналістам, які все-таки "прорвались" на засідання: вони отримали проекти рішень половини запитань, і після розгляду 12-питання Анатолій Іванов (міський голова - ТК) "попросив" звільнити залу засідання через те, що розглядатимуться "конфіденційні" запитання», - йдеться у повідомленні.

Одним із запитань, що розглядалися за відсутності журналістів, була приватизація державних квартир.

Видання наголошує, що журналістів вже втретє не пускають на засідання міського виконавчого комітету.

Керівник відділу щодо забезпечення доступу до публічної інформації Петро Лютенко переконує, що ця інформація не відповідає дійсності. За його словами, засідання виконавчого комітету Котовської міської ради, її виконкому проходять відкрито за участю представників громадськості міста, міських та регіональних засобів масової інформації.

«Крім того, на виконання вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації» виконкомом розроблена та діє веб-система доступу до публічної інформації (Інтернет адреса: <http://kotovsk-city.org.ua/>), в якій оприлюднюються всі без виключення проекти рішень та ухвалені рішення міської ради, її виконавчого комітету, інша офіційна інформація, в тому числі і документи, в яких присутня інформація з обмеженим доступом - конфіденційна інформація (інформація про осіб, персональні дані)», - сказав він.

Також він наголошує, що на згаданому засіданні був присутній представник ТРК «Примор'я» з міста Балти Віктор Зуєв, який також є представником міської організації Комітету виборців України. Пан Лютенко надіслав фото пана Зуєва з засідання виконавчого комітету.

Однак, за його словами, приміщення де зазвичай проходить засідання виконкому Котовської міської ради, технічно не вміщує всіх бажаючих, тому не було можливості збільшити квоту місць для представників ТРК «Примор'я».

«Наявні місця віддаються представникам громадськості міста Котовськ, за пріоритетом Котовським міським ЗМІ (а це три незалежні газети, комунальна ТРК «Котовське ефірне телебачення»), регіональним та республіканським ЗМІ, іншим представникам ЗМІ за наявністю місць в порядку виявленого бажання. Ще раз зазначаємо, що представник ТРК «Примор'я» з міста Балти пан Віктор Зуєв був присутній на засіданні виконкому, як і майже завжди буває присутнім на всіх засіданнях колегіальних органів Котовської міської ради, її виконкому», - сказав Петро Лютенко. І додав, що конфлікт за збільшення квоти місць для участі представників балтського ЗМІ триває вже майже півроку, і, на його думку, не стосується режиму відкритості чи закритості роботи виконкому.

8.08.2011. Колегія суддів під головуванням судді Сергія Вовка не задовольнила клопотання захисту экс-міністра внутрішніх справ Юрія Луценка щодо допуску на розгляд справи фото- та відеозйомки.

Зокрема, Ю.Луценко попросив суд допустити усіх охочих журналістів, які виявили бажання бути на судовому розгляді його справи. "Я наполягаю на мінімальному праві давати відповіді у присутності журналістів", - наголосив экс-міністр.

Він попросив суд задовольнити його клопотання хоча б під час сьогоднішнього процесуального дня.

Водночас, Печерський суд не задовольнив його клопотання, коментуючи це тим, що питання допуску фото та відеозйомки вже неодноразово вирішувалось і не є позбавленням гласності судового процесу.

10.08.2011. Станом на 9 годину журналістів не пускають навіть на подвір'я Печерського суду, де о 10 має розпочатися засідання у справі Юлії Тимошенко.

Як повідомили правоохоронці, у них є наказ запустити пресу, "як тільки, так одразу".

При цьому вони відмовляються відповідати на запитання, коли це "як тільки" наступить.

Крім того, вони відмовляються покликати відповідального за такий наказ.

Тим часом, народні депутати безперешкодно потрапляють як до подвір'я суду, так і до самої будівлі і до зали.

Як відомо, у понеділок біля входу до суду виник конфлікт між журналістами і депутатами, оскільки охорона останніх буквально розкидувала представників преси, щоб дати можливість своїм начальникам потрапити до Печерського суду.

12.08.2011. Працівники правоохоронних органів не пропускають журналістів до зали судових засідань Апеляційного суду Києва, де розглядається скарга Юлії Тимошенко на її арешт.

Охорона аргументує це тим, що у судовій залі дуже мало місця.

При цьому після словесної перепалки депутатів Сергія Пашинського, Романа Забзалюка, а також Олександра Турчинова з працівниками міліції, близько 10 журналістам вдалося пройти до зали.

Всі інші представники ЗМІ залишилися у коридорі суду.

Крім того, до зали судових засідань не пустили операторів з камерами, аргументуючи це відсутністю дозволу на зйомку.

23.08.2011. Депутат місцевої ради міста Дубна Рівненської області Віктор Богомаз заявляє, про те що мер міста тисне на комунальну газету «Замок».

Зокрема, за словами депутата, при визначенні переможців громадсько-політичного рейтингу «Кришталевий жолудь» «мер міста Василь Антонюк, який очолює комісію з розгляду кандидатур номінантів, змусив членів журі у відкритому режимі переголосувати за дві кандидатури, які не пройшли за результатами таємного голосування». Пан Богомаз зазначає, що саме через це він публічно відмовився від отримання дискредитованої нагороди.

«Відкрите звернення з цього приводу депутат надіслав для публікації у міську комунальну газету "Замок". Міський голова Антонюк зрозумів, що від цього може серйозно постраждати його особиста репутація. Тому він категорично заборонив головному редактору публікувати в газеті опозиційну заяву, - йдеться у повідомленні депутата Богомаза. - В результаті усі міські газети, крім комунальної, опублікували звернення депутата. Від головного редактора йому стали відомі факти тиску і цензури на пресу з боку міського голови Василя Антонюка».

Віктор Богомаз заявив, що планує звернутися до прокуратури з проханням розслідувати цей інцидент: «Прошу притягнути до відповідальності за порушення моїх прав». Те, що комунальна газета не надрукувала його заяву, він розцінює як порушення його прав як депутата місцевої ради і посилається на статтю 11 закону «Про статус депутатів місцевих рад». У пункті 4 цієї статті йдеться: «доступу до засобів масової інформації комунальної форми власності з метою оприлюднення результатів власної депутатської діяльності та інформування про роботу ради в порядку, встановленому відповідною радою».

Мер міста Дубно Василь Антонюк наголосив на тому, що він не чинив тиску на газету і не говорив з редактором «Замку» на цю тему.

«Якщо людина відмовляється від "Жолудя", то вона має подати заяву в комісію, і комісія має цю заяву розглянути. Якби я тиснув на газету, то я б як міський голова не написав на нього (Віктора Богомаза) подання про нагородження. Але я підписав подання, і ми будемо його узгоджувати на День міста і будемо нагороджувати. Якби я тиснув на газету, то боявся б, що інші надрукують щось погане. Але всі інші газети заяву Богомаза надрукували. Якби я думав, що в чомусь винний, тоді б я попросив приватні газети це не друкувати», - сказав пан Антонюк.

В редакції "Замку" повідомили, що в газеті є редакційна рада, яка й вирішує які матеріали йдуть до друку. І на особисту думку співробітниці газети, яка відмовилась представитися, мер на газету не тисне.

25.08.2011. 24 серпня у вечірньому випуску новин о 21:00 на Першому національному, який вела Марина Кухар, взагалі не було згадано про сьогоднішні сутички громадян з правоохоронцями під час мітингу в Києві.

23 серпня суд заборонив опозиції проводити мітинги в Києві, крім як біля пам'ятника Тарасові Шевченку. Зранку 24 серпня біля пам'ятника, за оцінкою партії «Батьківщина», зібралось понад 10 тисяч осіб. Коли опозиціонери рушили ходою на вулицю Банкову до Адміністрації президента, дорогу їм на вулиці Володимирській перекрила міліція, зокрема бійці спецпідрозділу «Беркут». Унаслідок сутичок опозиціонерів з правоохоронцями, за інформацією ГУ МВС у місті Києві, постраждали шестеро міліціонерів. Після нетривалого протистояння опозиціонери прийняли рішення розійтися, щоб о 17:00 зібратися на майдані Незалежності, де проходив святковий концерт.

Генеральний директор Єгор Бекендорф пояснив відсутність згадок про пікетувальників святковим форматом випуску

26.08.2011. Новини телеканалу Euronews про Україну українською мовою суттєво відрізняються від англійських. Як можна побачити з тексту про святкування Дня Незалежності України - українська служба редагує їх на користь президента України Віктора Януковича.

Так, в англійському тексті новини про День Незалежності України зазначено, що Віктор Янукович у своїй святковій промові не згадав ані словом про процес над Юлією Тимошенко, який розколов громадську думку.

В українській версії новині про це не згадуються, натомість сказано про те, що Віктор Янукович покладав квіти до пам'ятників. Також в українській версії сказано про кілька сотень протестувальників, які вийшли на мітинги опозиції 24 серпня, тимчасом як в англійській - про тисячі.

Раніше прес-служба Національної телекомпанії України, яка є акціонером Euronews повідомляла, що за правилами Euronews цілодобове мовлення каналу є однаковим в усьому світі, однак за умови ідентичного відеоряду текст кожної з мовних версій, які існують сьогодні, є оригінальним. Утім, Україна стала першою країною світу, яка отримала право на виробництво місцевих українських новин та поширення їх на регулярній основі в рамках трансляції української версії Euronews. Для цього керівництво Euronews погодилося щоденно виділяти часові інтервали в україномовній версії для трансляції виключно українських новин.

Керівник української редакції Euronews у Ліоні Фідель Павленко пояснив відмінності в сюжетах української та англійської редакції тим, що журналісти мовних редакцій не перекладають новини однієї чи іншої редакції, а пишуть власні.

Він зазначив, що орієнтація на англійську мову як основну є не надто коректною, оскільки усі мови каналу є рівноправними. «Англійська і французька є двома "робочими" мовами Euronews, але це зовсім не означає, що новини, написані журналістами англійської чи французької редакцій є певним "еталоном". Робота журналіста Euronews полягає у написанні власного сюжету, а не перекладі англійської чи французької, чи арабської новини», - повідомив пан Павленко.

Він розповів, що журналісти усіх редакцій пишуть сюжет під єдину картинку, використовуючи бекграундові інформаційні повідомлення агенцій новин та інших джерел. «Рішення англійського

журналіста розповісти про те, що президент Янукович не згадав Юлію Тимошенко - його особисте журналістське рішення. Я не бачу причин використовувати його варіант сюжету як еталон для порівняння. Я не певен, що наші журналісти повинні розповідати про те, чого "не згадав президент". Він, до речі, також не згадав Далай Ламу, Пан Гі Муна і Муаммара Каддафі. Не моя справа аналізувати що саме сказав чи не сказав президент, чи представники опозиції. Ми працювали з тією картинкою, яку мали», - наголосив Фідель Павленко.

Єдину фактажну помилку він вбачає в неправильній оцінці опозиційного мітингу. «Насправді у спробі здійснити ходу до вул. Банкової брали участь кількасот осіб, а на мітингу в парку Шевченка було кілька тисяч людей. Це прикра помилка, яку ми обговорили з журналістами команди», - зазначив керівник українського Euronews.

Принагідно він наголосив, що його щиро дивує «намагання знайти у наших сюжетах ознаки "симпатій" чи "антипатій" до влади чи опозиції». «Оціночна журналістика - не стиль Euronews, і не мій стиль як журналіста. Деяким колегам з досвідом роботи на українських каналах до цього треба звикати, але хочу вас запевнити, що жодної заангажованості у наших матеріалах немає і не буде», - підкреслив Фідель Павленко.

30.08.2011. Журналістів видання не пускають на засідання сесій міської ради

Колектив редакції газети «Крым сегодня» з міста Саки заявляє про тиск з боку місцевих органів влади.

Зокрема, 26 серпня депутати Сакської міської ради на засіданні чергової сесії не пустили журналіста газети «Крым сегодня» на захід. На підставі ухваленого депутатами рішення, співробітники приватної охоронної фірми не допустили журналіста до зали засідань.

«У місті Саки склалась ситуація жорсткої цензури і тотального тиску на незалежну газету "Крым сегодня"», - йдеться у прес-релізі. Серед прикладів перешкоджання професійній діяльності колектив редакції згадує не тільки неодноразові видалення їхніх журналістів із залу засідань міської ради, а й відмову реєструвати інформаційні запити газети без пояснень причин відмови.

Крім того, сакський міський голова був ініціатором зносу будівлі, в якій розміщувалася редакція видання. Незважаючи на прокурорський протест щодо цього, будівля редакції все ж було знесена.

«Щоб уникнути підозр про упереджене ставлення до міської влади або непрофесіоналізм журналістів видання, відзначимо, що згідно з результатами проведених газетою розслідувань і подальших звернень до правоохоронних і контролюючих органів порушено 5 кримінальних справ, виявлені нестача бюджетних коштів на суму більш 1 млн. гривень, десятки інших фактів порушень вітчизняного законодавства у сфері розпорядження комунальною власністю, земельними ресурсами і бюджетними коштами», - йдеться у зверненні колективу.

Секретар Сакської міської ради Сергій Гнатюк зазначив, що журналіста газети «Крым сегодня» не було допущено на засідання сесії міської ради через порушення ним порядку акредитації, встановленого регламентом міськради. «Приміщення, в якому проходять засідання сесій, невелике, ледь вміщує всіх депутатів. Через це ми затвердили порядок акредитації. Журналіст газети "Крым сегодня" не повідомив заздалегідь про те, що хоче висвітлювати перебіг сесії. Тому його й не було допущено. Хоча на попередній сесії він був присутній», - сказав Сергій Гнатюк.

30.08.2011. Сержант міліції заборонив журналісту та оператору проводити зйомки у Ромодані Миргородського району Полтавщини. Це сталося у неділю просто посеред вулиці, про це повідомив Сергій Андрушко

Журналіст Сергій Андрушко та оператор В'ячеслав Цвітков фільмували святкування дня селища Ромодан. На прохання громадської організації "Центр UA"

Своє рішення міліціант прокоментував так: "Райдержадміністрація заборонила знімати. Вас ніхто не запрошував".

Згодом той самий міліціант, вийшовши з автомобіля з мобільним телефоном у руках, уже діяв рішучіше. Схопив відеокамеру й вимагав витягнути з неї касету з уже знятим відеоматеріалом і наказував сісти в міліційну машину.

Цей випадок стався якраз через кілька хвилин по тому, як ми брали коментар у Наталі Дудник, голови Миргородської районної ради.

Ми запитували в неї, чому від першого вересня в місцевій Ромоданівській школі I-II ступенів не навчатимуть дітей. Їм запропонували інший заклад, що міститься майже за двома десятками залізничних колій, якими рухаються швидкісні потяги.

В той час коли навчання в цій школі зупинили через брак 97 тисяч гривень, Миргородська районна газета "Прапор перемоги" (від 22 липня 2011) повідомляє про надання матеріальної допомоги на оздоровлення заступнику голові Миргородської районної ради (ця рада і ухвалила рішення про "Призупинення функціонування навчального закладу")

Економічний, політичний, непрямий тиск - 1

22.08.2011. З ділового телеканалу UBC 1 вересня звільнять близько 40 осіб.

За словами менеджменту каналу, скороченню або звільненню з формулюванням «за власним бажанням» підлягають усі керівники проектів, інженери монтажу, звукорежисери і половина операторів.

Про це співробітникам повідомили 18 серпня.

Керівника медіагрупи корпорації UBGAртем Ткачов підтвердив інформацію. «Так, це правда. У процесі. Ми оптимізуємо штат. Будуємо штатну структуру, яка відповідатиме мережі каналів», - пояснив він.

За його словами, з близько 60 позаштатних і 20 штатних співробітників «більша частина» залишиться, а «меншій» вже запропоновано написати заяви за власним бажанням до 1 серпня. Людям виплатять зарплату і відпускні.

Принцип відбору кандидатів на звільнення Артем Ткачов пояснив так: «Професійні характеристики не підійшли. Ми не бачили перспектив розвитку цих людей. В інших випадках побачили, що немає функціонального навантаження для людини. Наприклад, навіщо режисер, якщо є автоматизована система контролю? Але можемо запевнити, що ми дуже уважно підійшли. Кілька тижнів розглядали кожну кандидатуру».

Цього тижня корпорація не отримала місць у загальнонаціональних цифрових мультиплексах для своїх новостворених каналів. Але, як зауважив пан Ткачов, вона не сприймає це як перешкоду для старту нових каналів: «У нас є супутникові ліцензії, і ми будемо запускатися, як і планували. Ми не сильно засмутилися, бо нам туди ще й рано, ми молоді, все ще попереду».

Судові позови до ЗМІ та журналістів - 1

2.08.2011. Екс-майор Управління держохорони Микола Мельниченко подав до суду на телеканал ICTV через "однобоке" висвітлення справи Леоніда Кучми.

Про це йдеться в коментарі адвоката Мельниченка Миколи Неділька щодо рішення Апеляційного суду від 29 липня про заборону знімати хід засідання, повідомляє "Телекритика".

Мельниченко уточнив, що позов на телеканал був поданий ще 21 квітня до Шевченківського райсуду Києва, однак справу ще не почали розглядати.

Співвідповідачем, окрім каналу, є й екс-голова СБУ Ігор Смішко.

За словами екс-майора, предметом позову був сюжет з ексклюзивним інтерв'ю Смішка програмі "Факти тижня з Оксаною Соколовою" 11 квітня.

У позові він просить суд визнати клепом та недостовірною інформацію, поширену Смішком, "щодо співпраці громадянина Мельниченка Миколи Івановича зі спеціальними службами іноземних держав всупереч та на шкоду національним інтересам України".

Крім того, Мельниченко оскаржує заяви екс-глави СБУ "щодо розголошення ним державної таємниці та монтажу здійснених аудіозаписів розмов, що відбувалися в робочому кабінеті екс-президента України Кучми Леоніда Даниловича".

Також він просить зобов'язати канал надати ефірний час Смішку для спростування цієї інформації, стягнути з нього кошти в сумі 1000 (одна тисяча) гривень в якості компенсації за завдану йому моральну шкоду, 10000 (десять тисяч) гривень в якості витрат, понесених ним на послуги адвоката".

За словами Мельниченка, перед тим, як подати позов він звертався до телеканалу з проханням надати можливість для висвітлення своєї позиції.

Також він зазначив, що незабаром має намір подати ще кілька позовів на матеріали каналу, подані без його точки зору.

Як відомо, телеканал ICTV контролює зять екс-президента Кучми - Віктор Пінчук.

У травні телеканал, зокрема, показував 26-хвилинні уривки фільму Кончаловського про убивство журналіста Георгія Гонгадзе.

Нові елементи про судові позови до ЗМІ та журналістів - 4

1.08.2011. Колишній оператор Національної телекомпанії України Володимир Трачук виграв апеляційний суд у НТКУ щодо свого скорочення. Про це повідомляє Телекритика.

Трачук пропрацював у телекомпанії понад 18 років і був скорочений 5 липня 2010 року. Він подав до суду, оскільки вважав рішення про скорочення незаконним. «Я - учасник бойових дій в Афганістані, пропрацював на телеканалі понад 18 років і ніколи не думав, що мене скоротять», - зазначив пан Трачук у коментарі ТК.

Як розповів Володимир Трачук, спочатку він подав заяву до Святошинського районного суду міста Києва і першу інстанцію програв. Але потім подав апеляцію і виграв її. Суд відбувся 26 липня 2011 року. Згідно з рішенням суду, він має бути поновлений на посаді і отримати компенсацію за незаконне звільнення.

Нагадаємо, на зборах НТКУ 23 квітня 2010 року керівництво компанії оголосило про повне скорочення штату у зв'язку зі зміною структури, про яке всі працівники будуть попереджені за два місяці. У результаті було скорочено близько 10% працівників.

3.08.2011. Після звернення громадськості до прокуратури стосовно абсурдності порушення кримінальної справи проти херсонського журналіста і правозахисника Дементія Білого, справу таки закрила прокуратура.

Нагадаємо, нагадаємо, що в Херсоні під час звіту мера 14 вересня 2010 року до зали не хотіли пускати журналістів і опозиційних депутатів. Коли їх нарешті пустили і Дементій Білий поставив меру запитання про факт недопуску, його виштовхали із зали у фойє, де відбулася бійка.

На Дементія Білого було складено протокол про адміністративне порушення як на ініціатора бійки. А сам він подав до прокуратури заяву про побиття та перешкоджання журналістській діяльності, однак справу за статтею про перешкоджання так і не було порушено. Натомість прокуратура порушила кримінальну справу проти іншого учасника бійки Віктора Шевчука за фактом нанесення Дементію Білому легких тілесних ушкоджень (ч. 1 статті 125 ККУ).

У судових процесах Дементій Білий виступав як звинувачений і як постраждалий. Суд не знайшов адмінправопорушення (хуліганства) в його діях. Згодом суддя об'єднала дві справи в одну і скерувала її на дорозслідування. У результаті дорозслідування слідчий висунув Дементію Білому звинувачення в нанесенні умисних легких тілесних ушкоджень.

9.08.2011 Вищий спеціалізований суд України відмовив відомому адвокату, народному депутату Сергію Власенку, який вимагав від «Женского журналу» спростувати інформацію і сплатити йому компенсацію моральної шкоди у 200 тис. грн. Суд залишив без змін вердикт Апеляційного суду щодо рішення Печерського районного суду. Судові тяжби тривали 1 рік, Повідомляє прес-служба власника журналу Atlantic group.

«Це цікавий прецедент у першу чергу для глянцевого ЗМІ, де практика інтерв'ю про особисте життя зустрічається доволі часто», - вважає видавець.

Приводом для звернення Сергія Власенка до суду стало інтерв'ю з Наталією Окунською (екс-дружиною Власенка), опубліковане у липні 2010 року. Позивач звернувся до суду з вимогою спростувати деякі опубліковані цитати. На його думку, вони були недостовірні і завдали шкоди його гідності та ділової репутації.

Печерський районний суд ухвалив рішення на користь видання ще 16 листопада 2010 року. У цьому процесі представник Власенка в суді вимагала спростування цитат, а також компенсацію за моральний збиток у розмірі 200 тис. грн та відшкодування витрат на психолого-лінгвістичну експертизу в розмірі 20 тис. грн.

За рішенням суду, опублікований текст є авторським матеріалом, а інформація носить виключно оціночний характер, який згідно статті 30 Закону України «Про інформацію», залишає за журналістом право на вільне одержання, використання та поширення відкритої інформації.

За даними Телекритики, автором матеріалу є Людмила Троїцька, яка нині працює на сайті «Дуся».

«Суд пришел к правильному выводу, что опубликованная информация не может быть признана недостоверной в связи с тем, что является оценочным суждением журналиста. Таким образом, суд

еще раз подтвердил право журналиста на свободу слова и свободное выражение собственного мнения», - вважає юрист видання Наталія Прозоровська.

9.08.2011. 1 серпня суддя Ворошиловського райсуду Донецька Олег Орехов прийняв заочне рішення, яким задовольнив позов народного депутата Юрія Іванющенко до сайту «ОстріВ» і журналіста Станіслава Речинського. Про це повідомляється на сайті "ОстроВ".

Суд першої інстанції визнав, що інформація опублікована журналістами про те, що «Іванющенко Юрій Володимирович є ватажком організованого злочинного угруповання, яке зробило більше 40 замовлених вбивств.» не відповідає дійсності.

Суддя О. Орехов зобов'язав журналістів розмістити на сайтах «ОРД» і «ОстріВ» спростування цієї інформації і вилучення статті з вищезгаданих сайтів.

Як відзначив в своєму блозі юридичний представник сайту «ОстріВ» Віктор Яковлев, саме рішення суду він зміг отримати «тільки в другій половині дня 5 серпня. У рішенні він (суддя – «ОстріВ») написав, що в судове засідання не з'явилися ні позивач, ні його представники, ні відповідачі. І це перша неправда, викладена суддею в судовому рішенні».

«Саме 1 серпня в 9-00 я здав в канцелярію суду зустрічний позов. Судове засідання було призначене на 10-00, але почалося воно, як це зазвичай буває, пізніше. Окрім судді і секретаря в залі засідання знаходилися два представники позивача (його адвокати) і я, як представник сайту «ОстріВ». Інших відповідачів не було, і я заявив клопотання про перенесення судового засідання на іншу дату, так без участі представників інших сайтів неможливий повний і об'єктивний розгляд справи і всіх його обставин, оскільки «ОстріВ» «причетний» до цього позову опосередковано, через сайт www.skuns.info, на якому, нібито, була розміщена стаття під назвою «Среди регионов затесался рецидивист», і в цій статті, нібито, було посилання на публікацію на сайті «ОстріВ», передруковану з іншого сайту, – www.ord-ua.com, автором якої є Речинський с.ф. Ось повна адреса цієї сторінки, вказана в судовому рішенні: www.skuns.info/2011/02/sredi-regionalov-zatesalsya-recidivist. Ви можете самі при бажанні перевірити -такої сторінки не має. І це друга неправда судді" - пояснює адвокат "ОстроВа"

«Не потрібно бути знаючим юристом, щоб зрозуміти – не можна судити і засновувати судові рішення на тому, чого не існує в природі. Суддю Орехова О.І. це не зупинило, він пише, що ця сторінка є, і навіть в своєму рішенні приводить цитати із статті, розміщеної на цій неіснуючій інтернеті-сторінці», - продовжує юрист.

Також, Віктор Яковлев звинуватив суддю в упередженому ставленні до даної справи і його очевидної зацікавленості на стороні позивача.

«На засідання суддя приніс мою заяву і передав його адвокатам позивача – що ви про це думаете? Слід зауважити, що згідно із законом суддя зобов'язаний до початку судового засідання самостійно і одноособово (як він це зробив при винесенні заочної ухвали) розглянути це питання і винести відповідне визначення.

Адвокати позивача вичитують, обговорюють заяву, перегортають кодекс, а суддя сидить і мовчки, спокійно чекає. Довелося втрутитися і нагадати судді, що він порушує закон, мої права і права відповідачів. Виникла перестрілка, після якої суддя спромігся запитати у адвокатів позивача, що вони думають з приводу заяви. Ті, як і раніше, проти всього, що я заявляю і прошу. Суддя їх вислухав і протягує мені заяву – можете її забрати, я її не приймаю?!», - обгрунтовує Віктор Яковлев в своєму блозі.

Юрист відзначає про ігнорування суддею процесуальних процедур і заявляє про намір подати «заяву про порушення проти судді кримінальної справи за прийняття свідомо неправосудного рішення, а також заяву у Вищу раду юстиції з приводу порушення Ореховим О.І. присяги судді».